

Ministerstwo Aktywów Państwowych

Sekretarz Stanu
Pełnomocnik Rządu do spraw transformacji
spółek energetycznych i górnictwa
węglowego
Marek Wesoty

DGH.I.052.1.2023

IK: 794506
Warszawa, 05 kwietnia 2023 r.

Pan
Radosław Warzecha
Wójt Gminy Babice

Pan
Robert Maciaszek
Burmistrz Miasta Chrzanowa

Szanowny Panie Wójtce, Szanowny Panie Burmistrzu,

w odpowiedzi na petycję nr 1/2022 Rady Gminy Babice z dnia 21 grudnia 2022 r. dotyczącą zapewnienia skutecznej ochrony przed skutkami wstrząsów górniczych oraz apel nr 3/2023 Rady Miejskiej w Chrzanowie z 21 marca 2023 r. skierowany do Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Aktywów Państwowych, poniżej przedstawiam stosowne wyjaśnienia.

Uprzejmie informuję, że w Zakładzie Górniczym Janina obecnie prowadzona jest eksploatacja pokładu 207 na głębokości około 800 metrów dwiema ścianami, tj. ścianą nr 730 w partii B1 oraz ścianą nr 709 w partii K1. Wyżej wymienione ściany zlokalizowane są w północnej części miejscowości Żarki w rejonie Zagórcza Małego oraz Zagórcza Dużego. Pokład 207 w partii B1 oraz K1, na podstawie opinii ekspertów, został zaliczony do pierwszego (najniższego) stopnia zagrożenia tąpnięciami. Eksploatacja prowadzona jest zgodnie z Planem Ruchu na lata 2022 – 2024, zatwierdzonym przez Okręgowy Urząd Górniczy w Katowicach oraz „Kompleksowym projektem eksploatacji pokładów zagrożonych tąpnięciami na lata 2020 – 2025 dla robót górniczych w TAURON Wydobywie S.A. Zakład Górniczy Janina” pozytywnie zaopiniowanym przez Komisję do spraw Zagrożeń w Zakładach Górniczych przy Wyższym Urzędzie Górniczym w Katowicach.

W Zakładzie Górniczym Janina prowadzona jest ciągła rejestracja aktywności sejsmicznej górotworu przez kopalnianą stację geofizyki górniczej za pomocą aparatury sejsmologicznej typu System Obserwacji Sejsmologicznej produkcji Głównego Instytutu Górnictwa w Katowicach. Zakład Górniczy Janina prowadzi również rejestrację drgań gruntu za pomocą ośmiu powierzchniowych stanowisk pomiarowych aparatury sejsmometrycznej typu AMAX-GSI, z których trzy zainstalowane są na terenie gminy Babice w miejscowościach: Zagórze, Mętków oraz Babice. Maksymalne wartości przyspieszeń oraz prędkości drgań gruntu zarejestrowane na stanowiskach AMAX-GSI, zainstalowanych w gminie Babice, podczas eksploatacji przedmiotowych ścian tylko w jednym przypadku osiągnęły granice drugiego stopnia w siedmiostopniowej *Górnicy Skali Intensywności Sejsmicznej* (dalej: GSIS-2017). Zgodnie z opisem skali GSIS-2017 drgania w drugim stopniu są całkowicie nieszkodliwe dla wszystkich elementów konstrukcyjnych obiektów budowlanych. Wstrząsy takie są jednak mocno odczuwalne przez mieszkańców i mogą powodować ich niepokój. Pozostałe wstrząsy wygenerowały niższe wartości przyspieszeń

i prędkości drgań gruntu, mieszczące się w pierwszym oraz zerowym (najniższym) stopniu, co oznacza, że są one całkowicie nieszkodliwe dla wszystkich elementów konstrukcyjnych oraz niekonstrukcyjnych budynków, mogą być jednak odczuwalne przez mieszkańców.

Zgodnie z przedstawionym przez spółkę stanowiskiem, obecna ilość zainstalowanej aparatury sejsmometrycznej typu AMAX-GSI jest wystarczająca. Rozmieszczenie sejsmometrów jest zaplanowane w taki sposób aby objąć wszystkie kierunki rozchodzenia się fal sejsmicznych generowanych wstrząsami z obszaru górniczego ZG Janina. Zabudowa dodatkowych sejsmometrów w żaden sposób nie wpłynie na zmniejszenie występowania ww. zjawisk wobec tego jest niezasadna.

Po zaistniałych w listopadzie oraz grudniu wstrząsach o energii rzędu 107J oraz wstrząsu z dnia 24 grudnia 2022 r. o energii $E=1\cdot 108J$ zlokalizowanych w rejonie ściany nr 709, w wyniku kontroli przeprowadzonej przez pracowników Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach, wydana została decyzja nakazująca między innymi ograniczenie dopuszczalnego dobowego postępu ściany 709 z przewidzianych w projekcie technicznym 8 m do początkowo 4,5 m, a następnie do 3,5 m, a także bezzwłoczne zintensyfikowanie aktywnej profilaktyki tąpniowej stosowanej w rejonie ściany 709 oraz rozszerzenie zakresu aktywnej profilaktyki tąpniowej o strzelania torpedujące wykonywane w stropie i spągu ściany 709, w celu ograniczenia możliwości występowania w tym rejonie wstrząsów górotworu o parametrach przekraczających wartości prognozowane.

Eksperti z jednostek naukowo-badawczych po wnikliwej analizie zaistniałych wstrząsów wysokoenergetycznych (rzędu od 107J) stwierdzili, że są to wstrząsy o genezie typowo uskokowej. Ściana nr 709 prowadzona jest wzdłuż uskoku o zrzucie $h=30m$ zlokalizowanego ok. 40m na północ od wyrobiska przyścianowego. Uskok ten systematycznie oddala się od pola ściany, co korzystnie wpłynie na zmniejszenie aktywności sejsmicznej w rejonie ściany nr 709.

Obecnie posiedzenia Zespołu ds. Tąpań w składzie poszerzonym o specjalistów z zakresu zagrożenia tąpnięmami oraz wpływów wstrząsów na powierzchnię organizowane są cyklicznie, co około 2 tygodnie. Na posiedzeniach analizowany jest obecny stan zagrożenia tąpnięmami, profilaktyka tąpniowa oraz wpływ wstrząsów na powierzchnię.

W celu ograniczenia zagrożenia tąpnięmami wykonywane są strzelania torpedujące w rejonie ścian prowadzonych w pokładzie 207. W ich rezultacie warstwy piaskowców zalegające nad pokładem 207 ulegają spękaniu, co ogranicza możliwość kumulowania się w nich naprężeń i dzięki temu ulega zmniejszeniu energia występujących wstrząsów. Prowadzona profilaktyka w postaci strzelań torpedujących jest na bieżąco modyfikowana i dopasowywana do aktywności sejsmicznej w celu osiągnięcia jak najlepszego efektu ograniczania energii występujących wstrząsów. Opisana profilaktyka aktywna w postaci strzelań torpedujących należy do najbardziej efektywnych metod stosowanych w górnictwie polskim.

Należy również wskazać, że eksploatacja pokładu 207 jest na bieżąco monitorowana przez organy nadzoru górniczego. Po każdym wstrząsie wysokoenergetycznym, a także w każdym przypadku, gdy po zaistniałym wstrząsie miały miejsce zgłoszenia mieszkańców o odczuciach wstrząsu lub zaistniałej szkodzie, zawiadamiany jest Okręgowy Urząd Górniczy w Katowicach. Ponadto każdy wstrząs wysokoenergetyczny o energii od $E=1,0\cdot 105J$ jest weryfikowany przez Górnośląską Regionalną Sieć Sejsmologiczną Głównego Instytutu Górnictwa w Katowicach, której wskazania pokrywają się z wartościami określanymi przez Kopalnianą Stację Geofizyki Górniczej ZG Janina.

Maksymalna zarejestrowana w gminie Babice wartość przyspieszenia drgań gruntu (wynosząca 388 mm/s²) jest ponad dwukrotnie mniejsza niż rejestrowane dotychczas przyspieszenia w miejscowościach Żarki i Libiąż. Natomiast fakt, że mieszkańcy gminy Libiąż mają do czynienia z tym zjawiskiem od 2011 r. powoduje, że nie wzbudza to u nich takich

obaw i niepokojów społecznych jak w sąsiednich miejscowościach. W latach 2020 – 2021 w gminie Libiąż wielokrotnie rejestrowano znacznie wyższe wartości przyspieszeń drgań gruntu dochodzące do 986 mm/s².

Pomimo rejestrowanych przyspieszeń drgań gruntu o takiej wartości nie doszło nigdy do uszkodzeń sieci gazowych, wodociągowych ani energetycznych. W ramach posiadanej umowy z Polską Spółką Gazownictwa zlecane są dodatkowe obchody sieci gazowej z częstotliwością 1 raz w tygodniu, w zakresie objętym wpływami bezpośrednimi eksploatacji. Natomiast po wstrząsie z dnia 24 grudnia 2022 r. Zakład Górniczy Janina dodatkowo zlecił obchody sieci gazowej w miejscowości Żarki i Zagórze. W trakcie monitoringu prowadzonego podczas eksploatacji ścian 733, 730 i 709 nie stwierdzono uszkodzeń sieci gazowej.

Uprzejmie informuję, że Zakład Górniczy Janina decyzją Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach został zobligowany do wykonania aktualizacji prognozy energii wstrząsów i przyspieszeń drgań gruntu generowanych eksploatacją górnictwem (każdorazowo po wstrząsie, który spowodował przekroczenie prognozy przyspieszeń drgań gruntu jest zobowiązany do wykonania aktualizacji takiej prognozy). Celem realizacji decyzji Zakład Górniczy Janina zlecił jednostce zewnętrznej wykonanie przedmiotowej prognozy. Na podstawie zaktualizowanego zasięgu izolinii przyspieszeń drgań gruntu określone zostaną rejony, w których będzie przeprowadzona inwentaryzacja budynków określająca ich odporność na wstrząsy. Na podstawie opracowanej przez Główny Instytut Górnictwa instrukcji nr 23 pt. „Zasady stosowania górnictwem skali intensywności sejsmicznej GSIS-2017 do prognozy i oceny skutków oddziaływania wstrząsów indukowanych eksploatacją na obiekty budowlane oraz klasyfikacji ich odporności dynamicznej” granicą nieszkodliwości drgań jest izolinia 300 mm/s², która również jest izolinią powyżej zasięgu której przeprowadza się inwentaryzację dynamiczną budynków.

Do oceny odporności obiektu budowlanego na wpływy eksploatacji górnictwem zakłady górnictwem stosują powszechnie tzw. metodę punktową oceny odporności, która w skali GSIS – 2017 została dostosowana do ustalenia odporności dynamicznej obiektu. Metoda ta polega na przypisaniu odpowiedniej liczby punktów każdej z siedmiu wyodrębnionych charakterystycznych cech budynku (np. wymiary rzutu budynku, kształt, bryły, jego konstrukcja). Zakwalifikowanie budynku do określonej kategorii odporności odbywa się na podstawie tablicy kwalifikacyjnej w zależności od sumarycznej liczby punktów. W wyniku tak przeprowadzonej inwentaryzacji każdy budynek, który znajdzie się w zasięgu wpływu projektowanej eksploatacji ma przypisaną odporność na wpływy statyczne i dynamiczne.

W kwietniu 2021 r. z inicjatywy Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach zostało podpisane porozumienie w sprawie powołania Zespołu Porozumiewawczego dla okresowej oceny wpływów eksploatacji górnictwem TAURON Wydobywanie S.A. ZG Janina w Libiążu, na powierzchnię terenu, w granicach administracyjnych gminy Libiąż, Chrzanów i Babice. Posiedzenia Zespołu Porozumiewawczego odbywają się cyklicznie dwa razy w roku.

W obradach ww. Zespołu pod przewodnictwem Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach, uczestniczą m.in. przedstawiciele TAURON Wydobywanie S.A., Wyższego i Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach, bezpośredni przedstawiciele mieszkańców, tj. Burmistrz Libiąża, Burmistrz Chrzanowa, Wójt Gminy Babice oraz Sołtys miejscowości Żarki. Na zaproszenie Przewodniczącego lub jego Zastępców, w pracach Zespołu mogą uczestniczyć przedstawiciele przemysłu, nauki, przedsiębiorstw lub instytucji oraz osoby posiadające kwalifikacje specjalistyczne.

Zgodnie z posiadaną przez Ministerstwo Aktywów Państwowych wiedzą, podczas dotychczasowych posiedzeń Zespołu lokalni samorządowcy nie wnosili uwag co do działalności Zakładu Górniczego Janina, a wręcz podkreślano dobrą współpracę

z kopalnią. Sprawy bieżące zgłaszane na posiedzeniach przedmiotowego zespołu Zakład Górniczy Janina realizuje w ustalonych terminach. Kolejne posiedzenie Zespołu Porozumiewawczego zostało zaplanowane na 20 kwietnia 2023 r. w Urzędzie Miejskim w Chrzanowie.

Ponadto kilkakrotnie odbywały się spotkania otwarte (w formule spotkań lub zebrań wiejskich) przedstawicieli kopalni z mieszkańcami miejscowości zlokalizowanych w sąsiedztwie Zakładu Górniczego Janina. Ostatnie takie spotkanie zostało zorganizowane z inicjatywy Burmistrza Chrzanowa z mieszkańcami Gminy Chrzanów w dniu 18 stycznia 2023 r. w auli MOKSiR w Chrzanowie, w którym uczestniczyli przedstawiciele Zakładu Górniczego Janina i Zakładu Górniczego Sobieski. Pragnę jednak podkreślić, że sprawy szkód górniczych zgłaszanych przez mieszkańców są rozpatrywane indywidualnie, a nie publicznie w trakcie spotkań.

W kwestii dotyczącej naprawy szkód górniczych informuję, że procedura postępowania ugodowego rozpoczyna się po ustaleniu związku przyczynowo-skutkowego uszkodzeń opisanych we wniosku poszkodowanego z prowadzoną eksploatacją górniczą. Następuje to w formie opinii górniczo-geologicznej, sporządzanej dla każdego wniosku. Zgodnie z wytycznymi związek przyczynowo-skutkowy zgłoszonych szkód uznaje się, gdy przyspieszenie w miejscu posadowienia budynku miało wartość większą niż 300 mm/s^2 .

W praktyce Zakład Górniczy Janina wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców uznaje uszkodzenia zgłoszone przy wstrząsie o przyspieszeniu $a \geq 150 \text{ mm/s}^2$, ponieważ nie można wykluczyć powiększenia przez wstrząsy już istniejących uszkodzeń obiektów, a w uzasadnionych przypadkach weryfikacja uszkodzeń następuje w trakcie komisyjnego przeglądu szkód, dokonywanego przez osoby posiadające uprawnienia budowlane.

Zgodnie z Zarządzeniem Prezesa Zarządu TAURON Wydobywanie S.A. nr 28/2022 z dnia 27 października 2022 r. zostały wprowadzone do stosowania w zakładach górniczych spółki nowe zasady ustalania wartości odszkodowań. Stosowane są ceny rynkowe materiałów, robocizny i najmu sprzętu, a kosztorysy sporządzane są z uwzględnieniem tych cen i aktualnych narzutów publikowanych w wydawnictwie SEKOCENBUD – powszechnie stosowanym przy wycenach robót remontowych i inwestycyjnych.

Określając związek przyczynowo-skutkowy zgłoszonych szkód z ruchem zakładu górniczego zawsze brano pod uwagę opracowaną przez Główny Instytut Górnictwa instrukcja nr 23 pt. „Zasady stosowania górniczej skali intensywności sejsmicznej GSIS-2017 do prognozy i oceny skutków oddziaływania wstrząsów indukowanych eksploatacją na obiekty budowlane oraz klasyfikacji ich odporności dynamicznej”, w której autorzy za granicę całkowitej nieszkodliwości wstrząsów wskazali granicę pomiędzy „I”, a „II” stopniem intensywności sejsmicznej. Zakłady górnicze w pewnym zakresie mogą obniżać tę granicę nieszkodliwości tak jak to robi Zakład Górniczy Janina, który rozpatruje również zgłoszenia w zakresie „I” stopnia.

Należy ocenić, na podstawie opinii spółki wynikającej z doświadczenia, że skala GSIS-2017 rzetelnie opisuje i klasyfikuje szkody w budynkach. Instrukcja ta powstała na bazie wieloletnich obserwacji wstrząsów generowanych w całym Górnośląskim Zagłębiu Węglowym oraz skutków jakie spowodowały.

Informuję, że stosując się do opisanych powyżej zasad, Tauron Wydobywanie S.A. rozpatrzyła wszystkie wnioski jakie zostały złożone po wstrząsach w 2022 r. Uszkodzenia uznane za szkody górnicze zostały naprawione lub są w trakcie postępowania ugodowego.

Zakład Górniczy Janina dokłada wszelkich starań, aby postępowania ugodowe trwały możliwie jak najkrócej. Ponadto naprawianie szkód jest rozciągnięte w czasie ponieważ, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2022 poz. 1072 z późn. zm.) poszkodowani mają 5 lat na dochodzenie roszczeń od dnia dowiedzenia się o szkodzie. Dlatego do Zakładu Górniczego Janina wciąż mogą być wnoszone wnioski

o naprawienie szkód jakie powstały w 2022 r. W przypadkach, w których nie dochodzi do porozumienia stron w sprawach o naprawę szkody, poszkodowanemu przysługuje prawo dochodzenia swych roszczeń na drodze postępowania sądowego, a szczegółowe regulację dotyczące odpowiedzialności za szkody reguluje Dział VIII ww. ustawy Prawo geologiczne i górnicze.

W celu uproszczenia i usprawnienia usuwania szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego, TAURON Wydobycie S.A. na swojej stronie internetowej udostępnił wzory wniosków o naprawienie szkody w budynkach lub budowlach oraz w gruntach i uprawach rolnych. Na stronie spółki zamieszczono również informacje dotyczące: procedury rozpatrywania wniosków, sposobu zgłaszania szkody oraz jej naprawy, wypłaty odszkodowań, a także zamieszczono numer telefonu kontaktowego oraz adres poczty elektronicznej. Po zaistnieniu wstrząsów mogących stwarzać uciążliwość dla mieszkańców, oględziny wykonywane są przez pracowników kopalni niezwłocznie po zgłoszeniu, z pominięciem wcześniejszej analizy co do związku z ruchem zakładu górniczego.

W okresie od 2019 r. do końca lutego 2023 r. do przedsiębiorcy zgłoszono 516 przypadków powstania szkód, w tym w 2019 r. - 32 zgłoszenia, w 2020 r. - 133 zgłoszenia, w 2021 r. - 166 zgłoszeń, w 2022 r. - 119 zgłoszeń i do 28 lutego 2023 r. - 66 zgłoszeń. W tym okresie zdecydowana większość, tj. 448 zgłoszeń dotyczyło szkód w związku z zaistniałymi wstrząsami i żadne z tych zgłoszeń nie zostało zbagatelizowane czy też zlekceważone.

Według dokumentacji prowadzonej przez przedsiębiorcę, każde ze zgłoszeń przeanalizowano w Zakładzie Górniczym Janina pod kątem związku przyczynowo - skutkowego z prowadzoną eksploatacją górniczą. W analizowanym czasie w 264 przypadkach przedsiębiorca odmówił naprawy szkody uznając, że brak było związku powstałych uszkodzeń z prowadzoną eksploatacją. W pozostałych 252 przypadkach przedsiębiorca uznał powstanie szkody i zawarł ugody o ich naprawę z poszkodowanymi.

W załączeniu zamieszczam protokoły z posiedzeń Zespołu Porozumiewawczego pod przewodnictwem Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach.

Z poważaniem
Marek Wesoły
sekretarz stanu
dokument podpisany elektronicznie
794506.2726484.2239698

Załączniki:

1. Protokół Nr 1 Zespołu Porozumiewawczego,
2. Protokół Nr 2 Zespołu Porozumiewawczego,
3. Protokół Nr 3 Zespołu Porozumiewawczego.